

•เขียนโดย Administrator•

•วัน•อาทิตย์•ที่ 05 ••กุมภาพันธ์• 2012 เวลา 22:45 น. • - ••ใกล้ที่สุด• ••วัน•จันทร์•ที่ 06 ••กุมภาพันธ์• 2012 เวลา 00:13 น. •

ในสมัยโบราณราชบัลลังก์ก็มักจะเปราะเปราะด้วยความโลหิตและบ่อยครั้งที่เดียวที่ที่แย่งสมบัติของน้อง
 อาแย่งสมบัติหลานมหาอำมาตย์ผู้ใหญ่คิดคดทรยศต่อเจ้าเหนือหัว แต่นครพิงค์มีกษัตริย์องค์หนึ่งแย่งราชสมบัติจากพระราชบิดาของพระองค์เองผู้นั้นคือ เจ้าท้าวลก
 (เป็นชื่อภาษาไทยแท้ๆบริสุทธิ์ไม่มีภาษาแขก ภาษาเขมรมาเจือปน) พระเจ้าสามฝั่งแกนกษัตริย์นครพิงค์พระองค์นี้มีราชบุตรถึงสิบพระองค์ องค์แรกชื่อท้าวอ้าย
 แล้วยกท้าวอ้าย ท้าวมสาม ท้าวใส ท้าวจ้ว ท้าวลก ท้าวเจ็ด ท้าวแปด ท้าวเก้า และท้าวสิบหรือท้าวซ้อยเป็นองค์สุดท้าย
 แรกก็ทรงตั้งท้าวอ้ายผู้ที่เป็นอุปราชเป็นรัชทายาทผู้จะสืบสันตติวงศ์ ส่วนท้าวอ้ายบุญน้อยดำรงตำแหน่งอุปราชอยู่มาได้สองปีก็สิ้นพระชนม์

ส่วนท้าวจ้วราชบุตรที่ห้าั้นพระบิดาให้ไปกินพันทนาเชียงเรือ เรียกกันว่า เจ้าเชียงแสน ส่วนท้าวลกราชบุตรองค์ที่หก พระลิตให้ไปครองเมืองพร้าว ให้ที่ดินहार้อยนา
 ท้าวเจ็ดให้ไปครองเมืองเชียงราย ท้าวสิบหรือซ้อยให้ไปนครเมืองฝาง แล้วราชบุตรอีกห้าองค์ ท้าวอ้าย ท้าวมสาม ท้าวใส แล้วยกท้าวแปดท้าวเก้าั้น
 ท่างห้าั้นหากเป็นไปตามยถากรรม บางคนเกิดมารวมพ่อแม่เดียวกันแต่ไม่เอาถ่านไม่สนว่าใครจะทำอะไรให้มีกินมีอยู่ไปวันๆ
 ก็พอใจแต่บางคนก็คิดจะเป็นใหญ่เป็นโตอยากจะทำราชการ อยากรับคนสำคัญทางโน้นทางนี้ เขาก็ดิ้นรนไปตามเรื่อง อย่างเจ้าท้าวลกนี้
 พอได้ครองเมืองพร้าววังหินอยู่ไม่นานเท่าไรก็กระทำความผิดอาญาอย่างหนึ่งซึ่งพระบิดาพิโรธมาก จึงสั่งเนรเทศไปไว้เมืองยวมใต้
 ให้อยู่กับพวกเงี้ยวหรือไทยใหญ่ไทยลื้อ มีอำมาตย์ผู้หนึ่งชื่อว่าสามเด็กล้อมมีความจงรักภักดีต่อพระเจ้าราชบุตรท้าวลก
 จึงคิดอ่านจะเอาราชสมบัติถวายแก่พระราชบุตรดังกล่าวก็เกลี้ยกล่อมขอมสมเด็จพระคนไว้ได้เป็นจำนวนมาก
 เตรียมพร้อมแล้วก็ลอบเดินทางออกไปรับเจ้าท้าวลกที่เมืองยวมใต้ พามาข่มไว้ในเวียงเชียงใหม่ พระเจ้าสามฝั่งแกนออกไปประทับที่เวียงเจ็ดลินนอกเวียงเชียงใหม่
 ขุนสามเด็กล้อมกับเจ้าท้าวลกเตรียมการพร้อมแล้วก็แต่งคนออกไปลอบจุดไฟเผาเวียงเจ็ดลินไหมขึ้น ขณะนั้นเป็นเวลาเที่ยงคืน
 พระเจ้าสามฝั่งแกนกำลังบรรทมหลับสนิท พอเวียงเจ็ดลินถูกเผาพระองค์ก็ทรงขึ้นมาเสด็จเข้าเวียงเชียงใหม่อย่างรีบร้อน
 แต่ถูกท้าวลกกับขุนสามเด็กล้อมเข้าคุมตัวไว้ได้ ไม่มีการต่อสู้เพราะพรรคพวกของเจ้าท้าวลกมีมากและเข้มแข็งกว่าพระบิดา
 ในที่สุดพระเจ้าสามฝั่งแกนก็ถูกบังคับให้เวนราชสมบัติแก่ราชบุตร พอรุ่งเช้าก็นิมนต์พระเถระเจ้าประชุมในพระราชมนเทียร
 พระเจ้าสามฝั่งแกนก็ประกาศมอบราชสมบัติหลังน้ำให้แก่ราชบุตรท่ามกลางประชุมสงฆ์ ให้เจ้าท้าวลกดำรงตำแหน่งเจ้าผู้ครองนครพิงค์แต่เวลานั้น
 พอเสร็จการแล้วเจ้าท้าวลกก็ส่งพระราชบิดาไปไว้ที่เมืองสาด

ซึ่งอยู่ทางชายแดนตอนเหนือติดเขตไทยใหญ่บรรดาเสนาอำมาตย์ก็ตั้งการปราบดาภิเษกเจ้าท้าวลกขึ้นเป็นมหาราชาเจ้านครพิงค์เชียงใหม่ถวายพระนามว่า
 “พระมหาศรีธรรมดิโลกราช” ขณะนั้นมีพระชนมายุได้เพียง ๓๔
 พรรษาพระองค์ได้ปูนบำเหน็จแก่เจ้าสามเด็กล้อมผู้คิดและช่วยเหลือพระองค์ได้ราชสมบัติโดยตั้งให้เป็นเจ้ากินนารพันชาน ให้ชื่อว่าเจ้าแสนชาน
 เทียบกับมหาเสนาบดี
 แต่เจ้าแสนชานคนนี้อยู่ต่อมาได้เดือนเศษๆก็กลายมาเป็นกบฏต่อพระเจ้าดิโลกราชพระองค์เลยต้องทรงให้หาหมื่นโลกนครผู้เป็นอาซึ่งครองเมืองเขลางค์มาเฝ้า
 ล้ารับสั่งให้ไปจับกุมตัวแสนชานมา

หมื่นโลกนครก็จัดการให้เป็นไปตามราชประสงค์แต่พระเจ้าดิโลกราชทรงคิดถึงคุณูปการของแสนชานที่มีต่อพระองค์จึงมีโห้โห้ประหารเพียงแต่สั่งให้เอาตัวไปขังไว้ที่
 เหมืองแก้วแล้วต่อมาเมื่อพันโทซึ่งตั้งให้เป็นหมื่นทวนกินพันทวนตั้งบ้านอยู่ตำบลหนองหล่มภายหลังได้ไปครองเมืองเชียงแสน
 พระเจ้าดิโลกราชมีชื่อเสียงมาจากเรื่องแสนชานคิดกบฏแล้วพระเจ้าดิโลกราชก็อัญเชิญเจ้าหมื่นโลกนครผู้เป็นอาให้มาอยู่ช่วยราชการที่เชียงใหม่เจ้าหมื่นโลกนครก็ต
 กลงแต่ยังมีเงื่อนไข ๔ ประการ คือทูลขออาญาสิทธิ์ ๔ อย่างข้อหนึ่ง
 คนหอกคนเครื่องคือเหล่าทหารทั้งหมดคนใดละทิ้งหน้าที่ราชการหนีจากหมู่เข้ามาแอบแฝงข้างหน้าหรือข้างในจะขอพินผู้เสียเป็นตรา
 ขอสองคือถ้อยความใดๆอันสิ่งเมือง คือ มุขมนตรีได้พิพากษาเด็ดขาดแล้วกลับไปหาหัวหน้าหรือหัวหน้าหรือเรียนต่ออีกข้างจะขอพินผู้เสีย
 ขอสสามเหตุการณ์เรื่องใดมีขึ้นขอให้ผู้เข้าได้จัดการก่อน ขอสี่ส่วยสาอากรทั้งปวงขอให้ไว้แก่เจ้าแคว้นเป็นผู้เก็บ
 เจ้าหมื่นโลกนครก็ได้อาญาสิทธิ์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จัดการบ้านเมืองด้วยตนเอง โดยยกให้เจ้าหาญแต่ท้าวบุตรอยู่ครองเขลางค์แทน
 ส่วนตัวเองมาอยู่ปฏิบัติราชการยังนครพิงค์เชียงใหม่ได้รับพระราชทานนามให้ว่าหมื่นโลกสามล้าน

•เขียนโดย Administrator•

•วัน•อาทิตย์•ที่ 05 •ภูมิภาคพันธ์• 2012 เวลา 22:45 น. • - ••แก้ไขล่าสุด• & •วัน•จันทร์•ที่ 06 •ภูมิภาคพันธ์• 2012 เวลา 00:13 น. •

พระเจ้าติโลกราช (พญาติโลกราช พระเจ้าสิริธรรมจักรพรรดิติโลกราชอิราช หรือ ท้าวลก พ.ศ. ๑๙๘๔-๒๐๓๐) กษัตริย์ล้านนาราชวงศ์มังรายลำดับที่ ๙ เป็นโอรสลำดับที่ ๖ ในจำนวนโอรส ๑๐ องค์ของพญาสามฝั่งแกน ดำเนินพื้นเมืองเชียงใหม่เรียกพระนามว่า "พระเป็นเจ้าติโลกราช" บ้าง "เจ้าพญาติโลกราช" บ้าง พระเจ้าติโลกราช เดิมชื่อท้าวลก ประสูติเมื่อปีฉลู ครองเมืองพร้าว ต่อมาได้ทรงกระทำผิดอาชญาจึงถูกลงโทษโดยส่งไปอยู่เมืองยวมใต้ (แม่สะเรียง) ในปีระกา พ.ศ. ๑๙๘๔ ท้าวลกได้ชิงราชสมบัติจากพระราชบิดา ด้วยความช่วยเหลือของขุนนางในเมืองเชียงใหม่ พญาสามฝั่งแกนยอมมอบเมืองให้ท้าวลก ซึ่งขึ้นครองราชย์ขณะมีพระชนมายุ ๓๒ ปี การแย่งชิงราชสมบัติของท้าวลกได้รับการต่อต้านจากท้าวชัยพระอนุชาซึ่งครอง เมืองฝาง ท้าวชัยไม่ยอมเป็นเมืองขึ้น พระเจ้าติโลกราชจึงส่งกองทัพไปปราบ ท้าวชัยหนีไปขอความช่วยเหลือจากสมเด็จพระบรมราชาที่ ๒ กษัตริย์อยุธยาให้ยกทัพมาตีเชียงใหม่ พ.ศ. ๑๙๘๕ แต่ทัพอยุธยาก็กองทัพกลับ

พระเจ้าติโลกราชทรงสร้างความมั่นคงภายในล้านนา ในช่วง ๑๐ ปี (พ.ศ. ๑๙๘๔-๙๔) อาณาจักรล้านนาจึงมีความเข้มแข็ง สามารถยึดได้เมืองน่าน เมืองแพร่ จากนั้นจึงขยายอำนาจลงสู่ทางใต้ ทรงทำสงครามกับอยุธยาในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถติดต่อกัน ในช่วงเวลา ๒๔ ปี เริ่ม พ.ศ. ๑๙๙๔ พระยาสุทธีเสฐียรเจ้าเมืองพิษณุโลกเข้าสวามิภักดิ์ ต่อพระเจ้าติโลกราชและร่วมกันตีได้เมืองปากยม (พิจิตรตอนใต้) จากนั้นใน พ.ศ. ๒๐๐๓ พระยาเซลิ้งก็เข้าสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้าติโลกราช ในปีต่อมาพระยาเซลิ้งนำพระเจ้าติโลกราชมาตีเมืองพิษณุโลกและเมืองกำแพงเพชร แต่ไม่สำเร็จ

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงแก้ไขการขยายอำนาจของพระเจ้าติโลกราช โดยเสด็จขึ้นมารองเมืองพิษณุโลกใน พ.ศ. ๒๐๐๖ ในการทำสงครามกับล้านนา นอกจากใช้กำลังทหารโดยตรงแล้วท้าวอยุธยาใช้พิธีสงฆ์และไสยศาสตร์ด้วย กล่าวคือ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเมื่อทรงออกผนวชใน พ.ศ. ๒๐๐๘ ก็ได้ทรงขอเครื่องสมณบริวารจากพระเจ้าติโลกราช และระหว่างที่ผนวชก็ทรงขอบิณฑบาตเมืองเซลิ้งคืน แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ส่วนการใช้ไสยศาสตร์ก็ได้ส่งพระเถระชาวพม่ามาทำลายต้นนิโครธ (ต้นไทร) ซึ่งเป็นไม้ศรีเมือง ณ แจ่งศรีภูมิ ด้วยความเชื่อทางไสยศาสตร์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๐๑๗ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงยึดเมืองเซลิ้งกลับคืนได้ และ พ.ศ. ๒๐๑๘ อยุธยาและล้านนาก็ทำไมตรีต่อกัน

อำนาจของพระเจ้าติโลกราช ได้ขยายไปด้านตะวันออกไปถึงล้านช้าง โดยปกป้องหลวงพระบางให้รอดพ้นจากการคุกคามของไตเวียด ซึ่งทำสงครามขยายอิทธิพลรุกรานหลวงพระบางในปี พ.ศ. ๒๐๒๓ ซึ่งก่อนหน้านั้นหลวงพระบางถูกกองทัพไตเวียดโจมตี กษัตริย์ลาวสิ้นพระชนม์พร้อมกับโอรสอีกสององค์ โอรสองค์สุดท้ายคือเจ้าชายขาวได้รับความช่วยเหลือจากพระเจ้าติโลกราช กองทัพล้านนาไปรบตอบโต้จนฝ่ายไตเวียดพ่ายกลับไป ชัยชนะครั้งนี้ทำให้พญาชายชาวกษัตริย์ลาวพระองค์ใหม่มาสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้าติโลกราช พระราชอำนาจของพระเจ้าติโลกราชจึงแผ่ไปกว้างขวาง ด้านตะวันตกขยายออกไปถึงรัฐฉาน ได้เมืองโลคา เมืองนาย เมืองสีป้อ เมืองยงห้วย เป็นต้น

•เขียนโดย Administrator•

•วัน•อาทิตย์•ที่ 05 •กุมภาพันธ์• 2012 เวลา 22:45 น.• - •แก้ไขล่าสุด• •วัน•จันทร์•ที่ 06 •กุมภาพันธ์• 2012 เวลา 00:13 น.•

พระเจ้าติโลกราชได้กวาดต้อนครัวเจียวเข้ามาไว้ในลานนาถึงหมื่นเศษ ด้านเหนือได้เมืองเชียงรุ่ง เมืองยอง และได้กวาดชาวลื้อ บ้านปุง เมืองยองมาไว้ที่ลำพูน

ในรัชสมัยพระเจ้าติโลกราช พุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรือง พระองค์ทรงเลื่อมใสและทำนุบำรุงพุทธศาสนา ทรงสนับสนุนคณะสงฆ์สำนักวัดป่าแดง (ลังกาวงศ์นิกายสิงหลใหม่) ทรงนิมนต์พระมหาเมธังกรญาณแก่นนำกลุ่มลังกาวงศ์ใหม่จากลำพูน มาจำพรรษาที่วัดราชมณเฑียร และทรงสถาปนาให้พระมหาเมธังกรญาณขึ้นเป็นพระมหาสวามี และส่วนของพระองค์เองก็ทรงผนวชชั่วคราว ณ วัดป่าแดงมหาวิหาร การสนับสนุนสงฆ์ฝ่ายลังกาวงศ์สิงหล ทำให้ฝ่ายลังกาวงศ์ใหม่รุ่งเรืองมาก กุลบุตรมาบวชเป็นจำนวนมาก พระภิกษุในนิกายสิงหลเพิ่มขึ้นมาก นิกายสิงหลใหม่นี้เน้นการศึกษาภาษาบาลีและการปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย การศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมเจริญก้าวหน้าอย่างสูง และความขัดแย้งระหว่างลังกาวงศ์ใหม่สายสิงหล (วัดป่าแดง) และลังกาวงศ์เก่าสายรามัญ (วัดสวนดอก) ที่มีอยู่ในยุคนั้นก็ทำให้พระสงฆ์สายรามัญตื่นตัวพยายามศึกษาพระปริยัติเช่นกัน พระเจ้าติโลกราชทรงส่งเสริมการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมทรงยกย่องพระภิกษุที่มีความรู้แตกฉานในพระไตรปิฎก พระในสมัยนั้นจึงมีความรู้สูงที่ปรากฏมีชื่อเสียงมาก เช่น พระโพธิ์รังสี พระธรรมทินนเถระ และพระญาณกิตติเถระ เป็นต้น

ความเชี่ยวชาญในการรจนาคัมภีร์ภาษาบาลีและรอบรู้พระไตรปิฎกของพระเถระชาวล้านนาในยุคนั้น ได้ก่อให้เกิดการทำสังคายนาสอบชำระพระไตรปิฎกใน พ.ศ. ๒๐๒๐ ที่วัดมหาโพธาราม (เจ็ดยอด) ซึ่งใช้เวลา ๑ ปีจึงเสร็จ นับเป็นการสังคายนาครั้งที่ ๘ ของโลกและพระไตรปิฎกฉบับที่สอบชำระในสมัยพระเจ้าติโลกราชจึงถือเป็นคัมภีร์หลักฐาน สำคัญชิ้นหนึ่งของพุทธศาสนาในล้านนาที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน พระเจ้าติโลกราชทรงบำรุงพระสงฆ์ ถวายสมณศักดิ์แก่พระมหาเมธังกรญาณอาจารย์ของพระองค์เป็นที่ "พระอดุลคักตยาธิกรมมหาสวามี" ทรงปรารถนาเป็นทายาทในศาสนาและสนองคุณพระชนนิจึงทรงมอบราชสมบัติแก่พระชนนี แล้วทรงผนวชโดยมีพระอดุลคักตยาธิกรมมหาสวามีเป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระญาณมงคลเถระเป็นพระอุปัชฌาย์ ผนวชอยู่ไม่นานก็ทรงลาผนวชออกมารองราชย์ต่อ

การสร้างและบูรณะวัดสำคัญๆ ในรัชสมัยของพระเจ้าติโลกราช มีดังนี้ ในปี พ.ศ. ๑๙๙๙ โปรดให้สร้างวัดเป็นที่อยู่ของพระอุตรตมปัญญาเถระ ที่ริมน้ำแม่ขาน (โรหิณี) โปรดให้ปลูกต้นโพธิ์ในอารามนั้นแล้วตั้งชื่อว่า วัดมหาโพธาราม จากนั้นสร้างสถิตมหาสถาน ในปีพ.ศ. ๒๐๒๐ โปรดให้สร้างมหาวิหารในอารามนั้นและสร้างวัดราชมณเฑียร วัดป่าตาล วัดป่าแดงหลวงมหาวิหาร เป็นต้น ทรงบูรณะต่อเติมเจดีย์หลวง ให้ใหญ่และสูงกว่าเดิม กว้างด้านละ ๓๕ วา สูง ๔๕ วา บรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในพระเจดีย์นั้น ทรงสร้างโรงอุโบสถในวัดป่าแดงหลวง ซึ่งเป็นที่ถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระราชบิดา (พญาสามฝั่งแกน) และพระราชมารดา เมื่อสร้างพระอุโบสถเสร็จในวันมหาปวารณา จึงทรงร่วมพิธีผูกพัทธสีมาที่วัดป่าแดงนั้นด้วย ทรงอัญเชิญพระแก้วมรกต จากวัดพระธาตุลำปางหลวง นครเขลางค์ มาประดิษฐานไว้ที่คุ้มจะระนำด้านตะวันออกแห่งเจดีย์หลวง

ทรงมอบภาระให้สีหโคตเสนาบดีและอาณาจักรจิบตีมหาอำมาตย์ ดำเนินการหล่อพระพุทธรูปแบบลวปุระขนาดใหญ่ ด้วยทองสัมฤทธิ์หนักสามสิบสามแสน (=๓,๙๖๐ กิโลกรัม) ณ วัดป่าตาลมหาวิหารทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีพระธรรมทินนมหาเถระเป็นเจ้าอาวาส และในยุคนั้นได้มีการสถาปนาความเชื่อเรื่องพระธาตุในที่ต่างๆ ที่มีอยู่ในอาณาจักรโดยอาศัยความสัมพันธ์ทางศาสนาของคนในถิ่นต่างๆ โดยการสร้างตำนานเมืองและตำนานพระธาตุ ขึ้นอย่างแพร่หลาย พระเจ้าติโลกราชสวรรคตในปีมะแม พ.ศ. ๒๐๓๐ พระชนม์มายุ ๗๘ ปี ครองราชย์ได้ ๔๕ ปี ในช่วงรัชสมัยของพระองค์อาณาจักรล้านนาเจริญรุ่งเรืองและยังมีผลสืบเนื่องต่อมาถึงรัชสมัยของพญาอดเชียงราย และรัชสมัยของพระเมืองแก้ว (พระเจ้าภูธาธิปติราช หรือพระเจ้าติลกปนัดดาธิราช) ผู้เป็นหลานของพระองค์ ในระหว่างปี พ.ศ.๒๐๓๘-๒๐๖๘ อีกด้วย

•เขียนโดย Administrator•

•วันอาทิตย์•ที่ 05 •กุมภาพันธ์• 2012 เวลา 22:45 น. • - •แก้ไขล่าสุด• & •วันจันทร์•ที่ 06 •กุมภาพันธ์• 2012 เวลา 00:13 น. •

ราชการสงคราม ตลอด ๔๖ ปีของรัชกาลพระเจ้าติโลกราช มีการทำสงครามขยายพระเดชานุภาพนับได้ หลายครั้ง ดังนี้

๑. ปราบหัวเมืองฝางที่แข็งเมืองเจ้าเมืองหนีไปพึ่งบารมีเจ้าเมืองเทิง (อ.เทิง จ.เชียงราย) แต่ถูกประหารชีวิตต่อหน้าเจ้าเมืองเทิง เป็นการกระทำที่ไม่ไว้หน้าเจ้าเมืองเทิง จึงส่งสารลับแจ้งให้อุทธยาภทท์มาตีเชียงใหม่ นับว่าเป็นปฐมเหตุแห่งศึกสิงหน่อ เสือใต้ (เชียงใหม่ -อุทธยา) ยืดเยื้อยาวนาน ถึง ๑๘ ปีจนสิ้นรัชกาลทั้งพระเจ้าติโลกราชกับพระเจ้าสามพระยาและพระเจ้าบรมไตรโลกนาถ

๒. อุทธยามาตีเมืองเชียงใหม่ ตามที่เจ้าเมืองเทิงแปรพักตร์แจ้งให้ยกทัพมาชิงเมือง ผล อุทธยาถูกกลศึกตอบโต้โดนโจมตีแตกพ่าย ส่วนเจ้าเมืองเทิงถูกประหารชีวิต ตัดคอใส่แพหยวกกล้วยล่องน้ำปิง โดยมีนัยว่าเพื่อให้ไปถึงพระเจ้าอุทธยา (พระบรมราชาที่ ๒ หรือเจ้าสามพระยา)

๓. ปราบเมืองน่านที่แข็งเมือง พระญาเมืองน่านหนีไปพึ่งบารมีเจ้าเมืองเซียงของอุทธยา

๔. ขับไล่เมืองหลวงพระบางที่ยกทัพลอบโจมตีเมืองน่าน

๕. ปราบเมืองยอง ไทลื้อ (รัฐฉาน พม่า)

๖. ปราบเมืองหลวงพระบาง เมืองขรองหลวง เมืองขรองน้อย

๗. ปราบเมืองเชียงรุ่ง หรือ เซอหลี่ใหญ่ หรือจิ่งหง- Jinghong (๑๒ บันนา มณฑลยูนนาน ประเทศจีน) เมืองลอง เมืองตุ่น เมืองแฆ

๘. ปราบเมืองเชียงรุ่งที่แข็งเมืองอีกครั้ง และเข้าตีเมืองอิง

๙. ปราบเมืองนาย ไล่คำ ล้อจ้อก เชียงทอง เมืองบัน หนองบอน ยองห้วย เมืองสู เมืองจิด เมืองจาง เมืองกิง จำคา เมืองพูย สีบ้อ กวาดต้อนผู้คนจำนวน ๑๒,๓๒๘ คนมาใส่เมืองเชียงใหม่

•เขียนโดย Administrator•

•วัน•อาทิตย์•ที่ 05 •ภูมิภาค•ที่ 2012 เวลา 22:45 น.• - •แก้ไขล่าสุด• •วัน•จันทร์•ที่ 06 •ภูมิภาค•ที่ 2012 เวลา 00:13 น.•

๑๐. ยกทัพไปตีเมืองไทใหญ่ ครั้นถึงเมืองหาง (รัฐฉาน-พม่า) ทราบข่าวเวียตนามยกทัพ ๔๐๐,๐๐๐ นาย มาตีหลวงพระบาง และมาโจมตีเมืองน่านจึงยกทัพกลับมาช่วยเมืองน่าน เจ้าเมืองน่านต่อสู้อย่างทรหด รบชนะกองทัพมหาศาลของจักรพรรดิเลทันตองแห่งเวียตนาม ตัดศีรษะแม่ทัพ มาถวายเป็นจำนวนมาก พระเจ้าติโลกราชจึงมีพระบรมราชโองการให้อำมาตย์ผู้ใหญ่ควบคุมเขตลี้กเวียตนาม พร้อมศีรษะแม่ทัพ เดินทางไปยังกรุงปักกิ่ง เพื่อถวายแด่จอมจักรพรรดิ ในตอนแรกจอมจักรพรรดิจึงไม่เชื่อว่ากองทัพล้านนาจะต่อสู้กองทัพจักรพรรดิเลทันตองแห่งเวียตนามได้ เพราะกองทัพจีนเพิ่งรบแพ้กองทัพเวียตนามมาหยกๆ จอมจักรพรรดิจึงมีพระบัญชาสั่งสอบสวนเขตลี้กเวียตนาม ที่เดียวพร้อมๆกันโดยแยกสอบสวนคนละห้อง เพื่อป้องกันมิให้เขตลี้กเวียตนาม บอกข้อมูลให้แก่กัน ผลการสอบสวน ตรงกันหมดว่ากองทัพที่ยิ่งใหญ่ของจักรพรรดิเลทันตองแห่งเวียตนาม พ่ายแพ้หมดรูปแก่กองทัพพระเจ้าติโลกราช ณ สมรภูมิตั้งที่ เมืองน่าน จักรพรรดิจึงถึงกับยกพระหัตถ์ทูลพระอูระ ตรัสด้วยพระสุรเสียงดังทั่วท้องพระโรงต่อหน้าเสนาอำมาตย์ ที่ชุมนุม ณ ที่นั้นว่า "เหวี่ยงๆ ข้าคิดว่าในใต้หล้ามีเพียงข้าผู้เดียวที่มีเดชานุภาพมาก แต่บัดเดี๋ยวนี้มี ท้าวล้านนาพระเจ้าติโลกราช มีเดชานุภาพทัดเทียมข้า ข้าจึงแต่งตั้งให้ท้าวล้านนาเป็น "ราชาผู้พิชิตแห่งทิศตะวันตก"ให้เป็นใหญ่รองจากข้า มีอำนาจที่จะปราบปรามกษัตริย์น้อยใหญ่ที่ก่อการแข็งเมืองต่อข้า นับแต่บัดเดี๋ยวนี้เป็นต้นไป" พร้อมกับทรงส่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเครื่องประกอบเกียรติยศ กองทหารพร้อมเสนาบดีผู้ใหญ่ เดินทางมาประกอบพิธีที่เชียงใหม่อย่างยิ่งใหญ่ อลังการโดยทรงยกย่องให้เป็น "รอง"จักรพรรดิจีนแห่งราชวงศ์หมิง เป็น "ราชาผู้พิชิตแห่งทิศตะวันตก" "King of the West " ส่วนจักรพรรดิจีนเป็นจักรพรรดิแห่งทิศตะวันออก

๑๑. ตีกำแพงเพชร (ซากังราว) แดก ส่งทัพหน้ามากวาดครัวถึงเมืองชัยนาท เข้าตีสุโขทัยมิได้ จึงถอยทัพกลับ

๑๒. เจ้าเมืองเสลียงแห่งสุโขทัย มาสวามิภักดิ์

๑๓. เจ้าเมืองพิษณุโลก หัวเมืองเหนือของอยุธยา มาสวามิภักดิ์ พร้อมนำไพร่พลเมือง ทหาร กว่า ๑ หมื่นคน มาอยู่ใน เชียงใหม่

๑๔. ยกทัพไปล้อมเมืองพิษณุโลก พระบรมไตรโลกนาถ ไข่กลศึกหลบหนีออกจากเมืองพิษณุโลกเวลาเที่ยงคืนและเดือนมืดสนิท ทางลำน้ำน่านกลับอยุธยา พระเจ้าติโลกราชทรงพระพิโรธ รับสั่ง ให้"ควักลูกตา "ทหารทุกคนที่ล้อม ณ พื้นที่ลำน้ำน่าน "หมื่นดงนคร"แม่ทัพใหญ่รุกเข้าเผ่า กราบบังคทูลถวายรายงานว่า พระบรมไตรโลกนาถ ไข่ "กลศึก" ตีสัญญาณ ชิ่ง กลองล่องเรือหนีมาตามลำน้ำน่านโดยให้จิ้งหะเคาะสัญญาณ เลียนแบบสัญญาณ ของ "มหาราชเชียงใหม่" ทุกประการ ประกอบกับเดือนมืด มองเห็นไม่ถนัด ทหารที่ล้อมเผ่าระวัง จึงไม่เฉลียวใจ ต่างคิดว่า เป็นเรือพระที่นั่งของพระเจ้าติโลกราช เสด็จ จึงไม่ยับยั้ง และเข้าในฐานะแม่ทัพ ขอรับโทษแทนทหารชั้นผู้น้อยทั้งหมด หากจะควักลูกตาทหารผู้น้อย ก็ขอให้ควักลูกตาของข้าแต่เพียงผู้เดียว พระเจ้าติโลกราช ได้ฟังทหารเอกผู้ภักดี ยอมสละแม้กระทั่งลูกนัยตาของตัวเองเพื่อแสดงความรับผิดชอบ ปกป้อง รับแทนทหารลูกน้อง อีกทั้ง ความจงรักภักดีของหมื่นดงนคร ที่มีต่อมหาราชเชียงใหม่ รุกรบไปทั่วดินแดนไกล ไกล เคียงบ่า เคียงไหล่ ร่วมเป็น ร่วมตาย มาด้วยกัน นับครั้งไม่ถ้วน ทรงตรึกตรอง แล้วนั่งเสีย ไม่ตรัสถึงอีกต่อไป ต่อมากองทหารม้าทัพหน้าไล่ตาม เรือพระที่นั่งของพระบรมไตรโลกนาถ ขณะยังพักที่ปากยม และกองทัพมาได้รายล้อมทัพสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถไว้แล้ว จึงได้ส่งม้าเร็วรับแจ้งขอรับพระบรมราชโองการจากพระเจ้าติโลกราช พระองค์ทรงตรัสว่า (ขอภัยภาษาโบราณ) "มันก็พญา (กษัตริย์) กู ก็ พญา กูแน่ (ชนะ) มัน มันก็ละลายแก่ใจแล้ว หมื่นดง มึงอย่าทำเลย!" ต่อมากองทัพหน้าไปตีเมืองปากยม (พิจิตร) จับเจ้าเมืองปากยมรูปร่างได้ พระเจ้าติโลกราช ทรงต้องพระทัย จะนำตัวไปยังเชียงใหม่ แต่ถูกทัดทานจากพระยาอุทิศเสฐียร (อดีตเจ้าเมืองพิษณุโลกที่มาสวามิภักดิ์) ว่า ถ้านำตัวเจ้าเมืองปากยมกลับเชียงใหม่ ให้ ข้า "ข้าเสียเถอะ" พระเจ้าติโลกราช ถนอมน้ำใจ จึง สั่งประหารชีวิต เจ้าเมืองปากยมผู้รูปร่าง เสีย ณ ที่นั้น (มีความเห็นจากนักวิชาการบางท่านว่า พระเจ้าติโลกราช มีลักษณะบางอย่างคล้ายคลึงพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช (ในภาพยนตร์) คือ มีความรักทั้งเพศหญิง และเพศชาย (ไม่ป่าเดียวกัน))

๑๕. แต่งให้หมื่นดงนครไปตีเมืองเสลียง

•เขียนโดย Administrator•

•วัน•อาทิตย์•ที่ 05 •ภูมิภาคพันธ์• 2012 เวลา 22:45 น. • - ••;•ใกล้ที่สุด•; •วัน•จันทร์•ที่ 06 •ภูมิภาคพันธ์• 2012 เวลา 00:13 น. •

๑๖. อยุธยาถูกกลศึกผ่านสายลับที่ถูกจับได้ ให้เห็นกองทัพเชียงใหม่มจะยกทัพไปทำศึกทางเหนือ จึงแจ้งให้อยุธยายกทัพมาชิงเอาเชียงใหม่ โดยเชียงใหม่รอขุมโจมตีที่ตอขุนตาล (รอยต่อ ลำพูนกับลำปาง) ตีกองทัพอยุธยาแตกพ่าย ถูกไล่ติดตามตลอดทั้งคืนผ่านทางฉัตร ลำปาง เดินชัย จนถึงเขาพลึง (เขตต่อแดน แพร่กับอุตรดิตถ์) ครั้งนั้นพระอินทราชา พระราชโอรสในพระบรมไตรโลกนาถต้องป็นที่พระพักตร์

๑๗. อยุธยา สบโอกาส กองทัพเชียงใหม่มยกขึ้นขึ้นเหนือไปตี เมืองพง ไทลื้อ (มณฑลยูนนาน ประเทศจีน) จึงยกทัพเข้าตีเมืองแพร่ ฝ่ายหมื่นด้งนคร ผู้รักษาเมืองเชียงใหม่ ยกทัพไปช่วยเมืองแพร่ป้องกันเมือง ครั้นกองทัพพระเจ้าติโลกราชแม่ต๋องศึกเมืองพงไทลื้อ เสร็จแล้วจึงกลับยังไม่ทันถึงเชียงใหม่ ทราบข่าวจึงยกทัพหลวงไปช่วยเมืองแพร่ พระบรมไตรโลกนาถ ทรงเห็นกองทัพเชียงใหม่ใหญ่เกินกำลังจะต้านทานได้จึง ถอยทัพกลับ โดยทัพหลวงมหาราชเชียงใหม่ไล่ติดตามไปแต่ไม่ทัน จึงไม่ได้รับกัน ทัพหลวงผ่านเมืองเซียงกั้วหายนระภัยจึงขอเป็นข้าราชการ จากนั้นทัพมหาราชเชียงใหม่เข้าตีเมืองพิษณุโลกสองแคว แต่ไม่สำเร็จ จึงถอยทัพไปตีเมืองปางพล แล้วกลับผ่านเมืองเซียง ลำปาง เชียงใหม่

๑๘. ต่อมาเจ้าเมืองเซียงเป็นกบฏจึงให้หมื่นด้งนครยกทัพไปจับกุมตัวเจ้าเมืองเซียงมายังเชียงใหม่ และเนรเทศไปอยู่เมืองหาง พร้อมกับแต่งตั้งให้หมื่นด้งนคร ครองเมืองเซียง (สวรรคโลก) เพิ่มขึ้นอีกเมืองหนึ่ง

๑๙. ต่อมาเชียงใหม่ถูกพระเถระพุกามที่รับจ้างจากอยุธยา มาเชียงใหม่ หลอกให้ตัดต้นไม้โคโร ไม่นั่ง "เดชเมือง" ซึ่งชาวเชียงใหม่สักการบูชาที่แจ้งศรีภูมิ จนบ้านเมืองปั่นป่วน ต่อมาเมื่อเหตุการณ์ไม่คาดคิด คือ พระเจ้าติโลกราช สั่งประหารท้าวบุญเรือง พระราชโอรสองค์เดียวที่ถูกท้าวหอมก (นางสนม) ใส่ความว่าจะชิงราชบัลลังค์ ภายหลังทราบว่าพระโอรสบริสุทธิ์ ก็ทรงเสียพระทัย อีกทั้งทรงกริ้วและหวาดระแวงว่าหมื่นด้งนคร ทหารเอกคู่บัลลังค์ ที่ส่งให้ไปต้านทานกองทัพอยุธยาที่ชายแดนเมืองเซียง เชียงขึ้น (สวรรคโลก จ.สุโขทัย) จะแปรพักตร์ไปเข้าอยุธยา จึงเรียกตัวไปเชียงใหม่และถูกประหารชีวิต เมื่อทหารเอกคู่บัลลังค์หมื่นด้งนครถึงแก่อนิจกรรมแล้ว พระเจ้าติโลกราชจึงให้หมื่นแคว้นผู้ครองเมืองแจ่ม (อ.แจ่ม จ.ลำปาง) ไปครองเมืองเชียงขึ้น (สวรรคโลก) แต่ถูกพระยาสุโขทัยยกทัพเข้าตี จนหมื่นแคว้นตายในที่รบ เมืองสุโขทัยจึงได้เมืองเชียงขึ้นกลับคืน หลังจากอยู่ใต้ร่มมหาราชเชียงใหม่ มายาวนาน ๒๓ ปี อันเป็นต้นเรื่องและเป็นประเด็นหลักใน ลิลิตยวนพ่ายที่เฑิดพระเกียรติสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ที่ตีเมืองเซียง เมืองเชียงขึ้นหรือเมืองสวรรคโลก (อดีตเมืองลูกหลวงของสุโขทัย) กลับคืนมาอยู่ใต้พระบรมโพธิสมภารได้อีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๐๑๗

๒๐. ศักราช ๘๗๗ มะแมศก (พ.ศ. ๒๐๑๘) มหาราช (เชียงใหม่) ขอมมาเป็นมิตร...พงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์

๒๑. นับจากนี้เป็นเวลา ๑๒ ปีที่อาณาจักรทั้งสองเป็นมิตรมีไมตรีต่อกัน และมหาราชทั้งสองพระองค์ล่วงเข้าสู่วัยชรา มหาราชเชียงใหม่สวรรคตในปี ๒๐๓๐ ขณะพระชนมายุได้ ๗๘ พรรษาครองราชย์ ๔๖ ปีและตามติดกันในปีต่อมา มหาราชอยุธยา สวรรคตในปี ๒๐๓๑ ขณะพระชนมายุได้ ๕๗ พรรษา ครองราชย์ ๔๐ ปี

.....

การทำสงครามกับกรุงศรีอยุธยา อาณาจักรล้านนาในสมัยพระเจ้าติโลกราช ได้ทำสงครามครั้งแรกกับอยุธยาในรัชกาลสมเด็จพระบรมราชาที่ 2 หรือเจ้าสามพระยา ต่อมาจึงทำสงครามกับพระบรมไตรโลกนาถหลายครั้งด้วยกัน ในปี พ.ศ. 1985 เจ้าเมืองเทิง แห่งอาณาจักรล้านนา (ปัจจุบันคือ อ.เทิง จังหวัดเชียงราย) ไม่พอใจที่หมื่นโลกนคร แม่ทัพของพระเจ้าติโลกราช ติดตามไปฆ่าท้าวฮ้อย เจ้าเมืองฝางที่แข็งเมืองและหลบหนีไปพึ่งบารมี

•เขียนโดย Administrator•

•วัน•อาทิตย์•ที่ 05 •ภูมิภาค•ที่ 2012 เวลา 22:45 น.• - •แก้ไขล่าสุด• •วัน•จันทร์•ที่ 06 •ภูมิภาค•ที่ 2012 เวลา 00:13 น.•

จึงได้ขอสวามิภักดิ์ต่อกรุงศรีอยุธยาซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบรมราชาธิราช ที่ 2 (เจ้าสามพระยา) จึงทรงถือเป็นโอกาสเสด็จยกทัพไปตีนครเชียงใหม่ ในขณะเดียวกัน พระเจ้าติโลกราชได้จับเจ้าเมืองเทิงประหารชีวิต กองทัพอยุธยาได้ถูกกลศึกของฝ่ายเชียงใหม่ปลอมตัวเป็นตะพุ่นช้าง (คนหาอาหารให้ช้าง) ปะปนเข้าไปในกองทัพเจ้าสามพระยาเมื่อได้แจ้งหะยามวิกาลจึงตัดปลอกช้าง พันทางช้างจนช้างแตกตื่นแล้วพันนายช้างตาย กองทัพเชียงใหม่ได้ยินเสียงอึกก็ได้อีกเข้าตีกองทัพกรุงศรีอยุธยาแตกพ่ายไป เจ้าสามพระยาได้พยายามอีกครั้งหนึ่งโดยยกทัพกรุงศรีอยุธยาเข้าตีเมืองเชียงใหม่แต่ทรงประจวบสิ้นพระชนม์กลางทาง รวมการทำสงครามระหว่าง 2 อาณาจักร ยืดเยื้อยาวนานถึง 33 ปี (นับแต่ พ.ศ. 1985 สมัยพระเจ้าสามพระยา ถึง พ.ศ. 2018 สมัยพระบรมไตรโลกนาถ)

พระเจ้าติโลกราชแห่งอาณาจักรล้านนากับสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแห่งอาณาจักรอยุธยา

ในสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. ๑๙๙๑ - พ.ศ. ๒๐๓๑) พระองค์ขึ้นครองราชย์ขณะพระชนมายุได้ ๑๗ พรรษา และก่อนขึ้นครองราชย์ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถประทับอยู่ที่เมืองพิษณุโลก เมื่อขึ้นครองราชย์ได้เสด็จลงมาประทับที่กรุงศรีอยุธยา เป็นเหตุให้เจ้าเมืองต่างๆ ซึ่งอำนาจกันเอง และเจ้าเมืองพิษณุโลกสองแคว แปรพักตร์ไปสวามิภักดิ์พระเจ้าติโลกราชแห่งล้านนา จึงนำกองทัพมาตีเมืองต่างๆของอยุธยา คือ เมืองพิษณุโลกสองแคว เมืองปากยม (พิจิตร) เมืองชากังราว (กำแพงเพชร) เมืองสุโขทัย เมืองเชลียง (ศรีสัชชนาลัย) เมืองเชียงขึ้น (สวรรคโลก) โดยได้เข้าตีเมืองสุโขทัยในปี พ.ศ. ๑๙๙๔ แต่เมื่อทรงทราบข่าวว่าพระเจ้ากรุงล้านนายังยกทัพมาประชิดแดนล้านนาจึงโปรดให้ยกทัพกลับ แต่กองทัพกรุงศรีอยุธยาตามไปตีกองหลังของกองทัพพระเจ้าติโลกราชแตกที่ "เมืองเถิน"แตกพ่ายไป ครั้นถึง พ.ศ. ๒๐๐๔ พระเจ้าติโลกราชยกทัพลงมาตีหัวเมืองตอนเหนือของอยุธยาอีก แต่บังเอิญพุกอ (จีน ยูนนาน) ยกกำลังมาตีชายแดนเชียงใหม่ก็จำต้องยกทัพกลับไปรักษาเมืองขึ้นกับเชียงใหม่ อย่างไรก็ตาม พระเจ้าติโลกราชได้ยกทัพมารุกรานหัวเมืองฝ่ายเหนือของอยุธยาอยู่เนืองๆ เป็นเหตุให้สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงเปลี่ยนนโยบายเสด็จขึ้นไปประทับครองราชสมบัติเสีย ณ เมืองพิษณุโลกเมื่อ พ.ศ. ๒๐๐๖ โดยยกฐานะเมืองพิษณุโลกเป็นเมืองหลวง เพื่อสะดวกในการจัดกำลังต่อสู้ทัพมารุกรานฝ่ายเหนือ อีกทั้งยังทำให้หัวเมืองฝ่ายเหนือซึ่งมักแก่งแย่งอำนาจกันและแตกออกจากฝ่ายกรุงศรีอยุธยามีความสามัคคีด้วยความยำเกรงสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ พระองค์ได้ประทับครองราชย์อยู่ที่เมืองพิษณุโลกจนสิ้นรัชกาล เมื่อ พ.ศ. ๒๐๓๑ แต่กระนั้นก็ยังต้องคอยสู้รบกับการรุกรานของพระเจ้าติโลกราชอยู่เรื่อยมารวม ๒๗ ปี

การสงบศึกและเป็นพันธมิตร ใน พ.ศ. ๒๐๐๘ ขณะพระชนมายุได้ ๓๔ พรรษา สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงผนวชที่วัดจุฬามณี เมืองพิษณุโลก พระองค์ส่งราชทูตมายังเชียงใหม่เพื่อขอเครื่องอัฐบริขารพร้อมกับพระเถระนุเคราะห์ไปทำพิธีผนวชจากพระเจ้าติโลกราช (ขณะนั้นมีพระชนมายุ ๕๖ พรรษา) จึงโปรดให้หมื่นลามแขกเป็นราชทูตพร้อมด้วยพระเทพคุณเถระและพระอัคร ๑๒ รูปลงมาเมืองพิษณุโลกเพื่อเข้าเฝ้าถวายเครื่องอัฐบริขารแด่สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ตามหลักฐานศิลาจารึกวัดจุฬามณี ที่บันทึกว่า " ศักราช ๘๒๖ ปีวอนนักษัตร (พ.ศ. ๒๐๐๗) อันคั้นนั้น สมเด็จพระรามธิบดีศรีบรมไตรโลกนาถปิตรเปนเจ้า ให้สร้างอาศรมจุฬามณีที่จะเสด็จออกทรงมหาภิเนษกรรม ขณะนั้น เภกราชทั้งสามเมืองคือ พระญาล้านช้าง แลมหาราชพระญาเชียงใหม่ แลพระญาหงสาวดี ชมพระราชศรัทธา ก็แต่งเครื่องอัฐบริขารให้มาถวาย" ในขณะทรงผนวช ๘ เดือน ๑๕ วัน พระองค์ได้ทรงถือโอกาสส่งสมณะทูตชื่อโพธิสัมภาระมาขอเอาเมืองเชลียง -สวรรคโลกคืน เพื่อให้เป็นชาวบดินทบาตร"จากพระเจ้าติโลกราชแต่พระเจ้าติโลกราชเห็นว่า เป็น "กิจของสงฆ์"จึงทรงนิมนต์พระมหาเถระฝ่ายอยุธยาสี่ทุกรูปมาประชุมเพื่อถวายข้อปรึกษา ครั้งนั้นมีพระเถระเชียงใหม่ชื่อสัทธัมมรัตน์ตะนัคกล่าวกับโพธิสัมภาระสมณะทูตของอยุธยา ว่า" ตามธรรมเนียมท้าวพระญา (พระมหากษัตริย์) เมื่อผนวชแล้วก็ยอมไม่ข้องเกี่ยวของในเรื่องบ้านเมืองอีก เมื่อสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงผนวชแล้วยังมาขอเอาบ้านเอาเมืองนี้ ย่อมไม่สมควร"พระบรมไตรโลกนาถได้ยินคำเหล่านั้น ก็นิ่งเก็บไว้ในใจ เมื่อทรงลาผนวชแล้วจึงได้ออกอุบายจ้างให้พระเถระพุกามรูปหนึ่งซึ่งทรงไสยคุณไปเป็นไส้ศึกในเชียงใหม่ ทำไสยศาสตร์ ยุแหยงให้พระเจ้าติโลกราช ทำลายสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของเมือง อาทิ ตัดโคนไม้ไม้โครธประจำเมือง จนเกิดอาเพศ มีความระแวงสงสัยบรรดาข้าราชการ จนถึงกับสำเร็จโทษท้าวบุญเรืองราชโอรสตามที่เจ้าจอมหมอกใส่ความว่าจะชิงราชบัลลังก์ ครั้นทราบความจริงภายหลังทรงเสียพระทัยที่หลงเชื่อจนประหารราชโอรสพระองค์เดียว รวมทั้งการลงโทษหมื่นตันครผู้เป็นแม่ทัพเอกคู่บารมีผู้พิชิตเมืองเชลียง เชียงขึ้น (ศรีสัชชนาลัย สวรรคโลก) ซึ่งเคยเป็นเมืองลูกหลวงของสุโขทัย) ที่ถูกใส่ความอีกด้วย ต่อมาสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ส่งราชทูตนำเครื่องราชสักการะมาเยือนเชียงใหม่ นัยว่ามาสืบราชการลับที่ จ้างพระเถระพุกามทำคุณไสย์แก่เชียงใหม่ ต่อมาพระเถระพุกามถูกจับและเปิดเผยความจริง จึงถูกลงราชทัณฑ์นำตัวใส่ขื่อคาไปทิ้งลงแม่น้ำปิงที่ "แก่งพอก" เพื่อให้คุณไสย์ชั่วร้ายสนองคืนกลับแก่ผู้ที่สั่งมา

•เขียนโดย Administrator•

•วัน•อาทิตย์•ที่ 05 ••••• 2012 เวลา 22:45 น. ••••• - ••••• ••••• ••••• 06 ••••• 2012 เวลา 00:13 น. •••••

พระเจ้าติโลกราชทำสงครามกับพระบรมไตรโลกนาถต่อเนื่องมาเป็นเวลา ๒๗ ปี ต่างพลัดกันรุกผลัดกันรับ

ครั้งนั้นพระองค์ขยายอำนาจขึ้นไปทางทิศเหนือได้เมืองเชียงรุ่ง (เขอลีใหญ่หรือจิ่งหง) ลิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ภาคใต้ของปะเทศจีน ได้เมืองเชียงตุง (เขอลีน้อยหรือเขมรัฐ) ทิศตะวันตก ได้รัฐฉาน ผังตะวันตกแม่น้ำสาละวิน ติดพรมแดนมู่ปางหรือแสนหวี คือเมืองสีป้อ เมืองนาย เมืองไลค่า เมืองเชียงทอง รวมกว่า ๑๑ เมือง โดยเจ้าฟ้าเมืองต่างๆนำไพร่พลเมืองมาพึ่งพระโพธิสมภารที่เชียงใหม่ ๑๒,๓๒๘ คน ทางทิศตะวันออกจรดล้านช้าง ประเทศลาว ทิศใต้จรด ตาก เชียง (ศรีสัชนาลัย) เชียงขึ้น (สวรรคโลก) ซึ่งอยู่ห่างจากสุโขทัยเพียง ๖๐ กม.ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๐๑๘ พระเจ้าติโลกราชจึงทรงติดต่อกับฝ่ายกรุงศรีอยุธยาขอเป็นไมตรีกัน ฝ่ายกรุงศรีอยุธยาซึ่งบอบช้ำมากพอกันจึงรับข้อเสนอของพระเจ้าติโลกราช

ในปลายสมัยของรัชกาลของทั้งสองพระองค์อาณาจักรล้านนากัยกรุงศรีอยุธยาจึงมีความสงบเป็นไมตรีต่อกันจนสิ้นรัชกาลโดยพระเจ้าติโลกราชสวรรคตในปี พ.ศ. ๒๐๓๐ และให้หลังอีก ๑ ปี สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถก็สวรรคต ในปี พ.ศ. ๒๐๓๑ เป็นการปิดฉากศึก ๒ มหาราชแห่ง ๓ โลก ("ติโลก""ไตรโลก"แปลว่า ๓ โลกคือเมืองสวรรค เมืองมนุษย์ และเมืองนรกหรือไตรภูมิ)

พระกรณียกิจ

การสงคราม

พระเจ้าติโลกราช เป็นพระมหากษัตริย์นักรบที่ทรงพระปรีชาสามารถได้แผ่ขยายอำนาจของกรุงราชธานีเชียงใหม่ไปทั่ว ๕๗ หัวเมืองขึ้น ครอบคลุมทิศเหนือจรดเมืองเชียงรุ่ง (จิ่งหง) มณฑลยูนนาน ประเทศจีน เมืองเชียงตุง เมืองยอง (รัฐฉาน ประเทศพม่า) เมืองนาย เมืองไลค่า เมืองเชียงทอง เมืองบัน เมืองยองห้วย เมืองสุ เมืองจิด เมืองกิง เมืองลอกจอก เมืองสีป้อ เมืองจาง รวมกว่า ๑๑ เมืองทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำสาละวิน (รัฐฉาน พม่า) ทิศตะวันออกได้อาณาจักรล้านช้าง (ประเทศลาว) ทิศใต้จรดขอบแดนอยุธยา แนว ตาก เถิน ศรีสัชนาลัย (สุโขทัย) ลับแล แพร่ น่าน อาณาจักรล้านนาในรัชกาลของพระองค์เป็นยุคทอง รุ่งเรืองสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับการรับรองจากคนกลาง "โอรสแห่งสวรรค"จักรพรรดิจีนแห่งราชวงศ์หมิง ซึ่งบันทึกไว้ใน"หมิงสี่อู่"เป็นเอกสารโบราณประจำรัชกาลที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุดแห่งราชสำนักจักรพรรดิจีน และ ดร.วินัย พงศรีเพียร นักประวัติศาสตร์ผู้เรื่อรนาม ได้แปลไว้ในเอกสารชื่อ "ปาไปสี่ฟู ปาไปต้าเตียน" (คณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จัดพิมพ์ในโอกาสเชียงใหม่มีอายุครบ ๗๐๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๓๙) บันทึกว่า จักรพรรดิจีนยกย่องให้พระเจ้าติโลกราชเป็น "ดาวหล้านนา"หรือท้าวหล้านนาและพระราชทานเครื่องประกอบเกียรติยศมากมายนอกจากนี้ยังสถาปนาพระเกียรติยศเป็นลำดับ"สอง" รองจากองค์จักรพรรดิจีน ซึ่งตรงกับเอกสารของพม่าที่บันทึกสมัยอยุธยากรุงแตกครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๐๕ ชื่อว่า "Zinme Yazawin (Chronicle of Chiang Mai หรือตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับพม่า) ดังความว่า ที่ได้ก็ตามที่ปรากฏศัตรูขึ้นในแปดทิศของจักรพรรดิอุทิปาผู้ปกครองทุกสิ่งภายใต้สวรรค ให้ท้าวหล้านนาเจ้าฟ้าแห่งเมืองเชียงใหม่มีอำนาจที่จะปราบปรามและลงโทษศัตรูนั้นได้... (Wherever enemies appeae in the eight directions of the Empire of the Utipwa,who Rules All under Heaven ,Thao Lan Na , Chaofa of Chiang Mai with his forecs shall subdue and punish them.) และทรงให้ราชสมณนามพระเจ้าติโลกราชว่า "ราชาผู้พิชิต", "ราชาแห่งทิศตะวันตก" (Victorious Monarch, King of the West) โดยให้เสนาบดีผู้ใหญ่ควบคุมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตราพระราชลัญจกร พระสุพรรณบัตร เครื่องประกอบเกียรติยศมากมาย ทองคำแห่ง ๑๐๐ ตำลึง เดินทางมาถึงเชียงใหม่ ทำพิธีอย่างใหญ่ อลังการ นอกนั้นพระราชกรณียกิจที่สำคัญพระองค์ทรงเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภก จึงทำให้รัชกาลของพระองค์พระพุทธศาสนารุ่งเรืองสูงสุด พระสงฆ์แตกฉานภาษาบาลี มีการตรวจชำระพระไตรปิฎก หรือสังคายนา เป็นครั้งที่ ๘ ของโลก ณวัดเจ็ดยอด อ.เมืองเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๐๒๐ ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลบวชกุลบุตรเป็นพระภิกษุจำนวน ๕๐๐ รูปในอุทกสีมาหรืออุปสมบทกลางแม่น้ำตามอย่างลัทธิลังกาวงศ์ แม่น้ำปิง ในปี พ.ศ. ๑๙๙๐ เมื่อพระราชบิดา พระเจ้าสามฝั่งแกนสวรรคต จึงจัดการพระราชทานเพลิงพระศพแล้วสถาปนาพระสวามีพระอัฐิไว้ ณ ป่าแดงหลวง (อยู่เชิงคอยสุเทพ ในบริเวณ ม.เชียงใหม่) โดยบุทองแดงแล้วปิดทองทั้งองค์ เมื่อเสร็จงานในปีเดียวกันก็ออกผนวชโดยให้พระมารดาว่าราชการแทนพระองค์ ทั้งนี้เพื่อศึกษาปฏิบัติพระธรรมวินัย ต่อมาเมื่อพระมารดาสิ้นพระชนม์ก็ถวายพระเพลิง ณ สถานที่เดียวกันกับพระบิดา แล้วสถาปนาที่นั่นเป็นพระอารามในปี พ.ศ. ๑๙๙๔ โดยทรงขนานนามว่าวัดโสกaramวิหาร ลุถึงปี พ.ศ. ๑๙๙๘

•เขียนโดย Administrator•

•วัน•อาทิตย์•ที่ 05 •กุมภาพันธ์• 2012 เวลา 22:45 น. • - •แก้ไขล่าสุด• &•วัน•จันทร์•ที่ 06 •กุมภาพันธ์• 2012 เวลา 00:13 น. •

โปรดให้สร้างวัดโพธารามวิหาร หรือวัดเจติยเจดียอด

การสังคายนาชำระพระคัมภีร์พระไตรปิฎก ที่วัดเจติยเจดียอดนี้เองที่พระเจ้าติโลกราชทรงโปรดให้ชุมนุมพระเถรานุเถระ โดยมีพระธรรมทินมหาเถระ เจ้าอาวาสวัดป่าตาลเป็นประธาน กระทำสังคายนาชำระพระคัมภีร์พระไตรปิฎกที่วัดโพธารามนี้ได้รับการยอมรับต่อเนื่องต่อเนื่องว่าเป็นการสังคายนาครั้งที่ ๘ ในประวัติพระพุทธศาสนาต่อจากที่ทำมาแล้ว ๗ ครั้งในประเทศอินเดียและศรีลังกา โดยเรียกการสังคายนาครั้งที่ ๘ ที่เชียงใหม่ว่า “อัฐสังคายนา” ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมากในสมัยนี้ จนเป็นที่เลื่องลือพระเกียรติยศไปทั่วประเทศข้างเคียง ทำให้พระเจ้าติโลกราชได้รับการเฉลิมพระปรมาภิไธยว่า “พระเจ้าศิริธรรมจักรวัตติโลกราชามหาธรรมิกราช พระเจ้านครพิงค์เชียงใหม่”

การก่อสร้างและปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปสถาน

เมื่อปี พ.ศ. ๒๐๒๒ พระเจ้าติโลกราชโปรดให้หมื่นด้ามพร้าคตเดินทางไปประเทศลังกาจำลองแบบโลหะปราสาทและมาก่อสร้างเป็นเจดีย์ ๗ ยอด ณ วัดมหาโพธาราม (วัดเจติยเจดียอด) และจำลองรัตนมาลีเจดีย์เพื่อนำแบบมาปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ใหญ่ที่วัดเจติยหลวงที่พระเจ้าแสนเมืองมา กษัตริย์องค์ที่ ๙ แห่งราชวงศ์เม็งรายโปรดฯ ให้สร้างขึ้น พระเจดีย์ใหญ่องค์นี้จึงได้รับการขยายเสริมฐานให้กว้างเป็น ๗๐ เมตร สูง ๘๘ เมตร โปรดให้บรรจุพระบรมธาตุที่ได้มาจากลังกาไว้ในองค์พระเจดีย์นี้ พร้อมทั้งโปรดฯ ให้สร้างหอพระแก้วตามอย่างโลหะปราสาทที่ลังกา แล้วอาราธนาพระแก้วมรกตและพระแก้วขาวมาไว้ในหอพระแก้ววัดเจติยหลวงนี้

ในปี พ.ศ. ๒๐๒๕ โปรดฯ ให้อัญเชิญพระพุทธรูปปฏิมากรแก่นจันทร์แดงจากวิหารวัดป่าแดงเหนือเมืองพะเยามาไว้ที่นครเชียงใหม่ โดยเสด็จไปปรับด้วยพระองค์เองที่เมืองลำพูน ตลอดเวลาในช่วงปลายรัชกาล พระเจ้าติโลกราชได้สนพระทัยทะนุบำรุงพระศาสนาเป็นอันมาก ได้โปรดฯ ให้หล่อพระพุทธรูปทองคำองค์หนึ่งและโปรดฯ ให้บรรจุพระบรมธาตุ ๕๐๐ องค์ ขนานนามว่า พระป่าตาลน้อย ประดิษฐานไว้ ณ วัดป่าตาลวัน ที่ซึ่งพระธรรมทินเถระผู้เป็นประธานในการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๘ เป็นเจ้าอาวาส

พระเจ้าติโลกราชเสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. ๒๐๓๐ พระชนมายุ ๗๘ พรรษา (ก่อนสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเพียงปีเดียวขณะพระชนมายุ ๕๗ พรรษา) หลังครองราชย์มาเป็นเวลานานถึง ๔๖ ปี พระองค์ได้ทรงสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่อาณาจักรล้านนาและนครเชียงใหม่มากที่สุดพระองค์หนึ่ง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติแด่พระองค์ ทางราชการจึงได้ตั้งชื่อหอประชุมใหญ่ของจังหวัดเชียงใหม่ว่า “หอประชุมติโลกราช” (ปัจจุบัน อยู่ติดกับศาลากลางจังหวัด (หลังเก่า) ในวัดอินทิลดสะคือเมือง หรือบริเวณอนุสาวรีย์ ๓ กษัตริย์) ใจกลางเมืองเชียงใหม่